

Nr 278.

Av herr **Silfverschiöld m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 176, angående omorganisation av hushållningssällskapen.

I sammanhang med det i Kungl. Maj:ts proposition nr 176 framlagda förslaget till omorganisation av hushållningssällskapen har vederbörande departementschef ansett sig, utan att därutinnan göra någon framställning, på grund av organisationsfrågans nära sammanhang med spörsmålet om framtida allmänt anslag till hushållningssällskapen böra referera vissa uttalanden i sistnämnda ämne och har i anslutning härtill framlagt vissa synpunkter i fråga om principerna för fördelningen av omförmälda anslag och ifrågasatt statsbidrag till avlönande av sekreterarna. Dessa uttalanden, som återfinnas å sid. 41 i propositionen, innehålla, att, därest i enlighet med av lantbruksstyrelsen framlagt förslag för det allmänna anslaget fördelning visst grundbelopp även för framtiden prövades lämpligt, borde i vart fall endast *ett* dylikt anslag utgå för varje län, så att ej länsområdena kunde för erbållande av större statsbidrag uppdelas mellan två eller flera hushållningssällskap. Departementschefen har, i likhet med de sakkunniga och de hörda myndigheterna, funnit det önskligt, att för avlönande av sekreterarna i hushållningssällskapen utginge direkt statsbidrag, men, i överensstämmelse med den förut uttalade principen, ansett, att ej till något län borde utgå statsbidrag till avlönande av mer än *en* sekreterare.

Som känt är finnas sedan länge inom två län, nämligen Älvsborgs och Kalmar län, två sällskap i vardera länet, vilken uppdelning grundar sig på ortliga förhållanden och visat sig i många avseenden förmånlig. Därest de av departementschefen angivna uttalandena skulle vinna riksdagens godkännande, skulle förenämnda läns sällskap hårt drabbas därav.

Vad särskilt Älvsborgs län angår uppdelas detta genom järnvägsförbindelserna i två delar, den norra och den södra, och är det mycket

tidsödande att resa från länets sydligare delar till dess nordligare. Länets norra del med Dalsland har mycket litet gemensamt med den södra delen. Denna länsdel har även sina säregna förhållanden genom den betydande hemindustri, som där äger rum på landsbygden, då däremot norra länsdelen har helt andra förhållanden att tillgodose. Någon lämplig, gemensam mötesplats för de båda länsdelarna finnes på grund av järnvägsnätets fördelning ej inom länet. Landstingets förvaltningsutskott sammanträder oftast i Göteborg, som är den mest centrala punkten. Det lärer väl dock knappast vara lämpligt att lägga hushållningssällskapets förvaltningsutskotts sammanträden utom sällskapets område. När de politiska valkretsarna senast ordnades, blevo valkretsarnas områden i allmänhet de samma som länens, men uppdelades Älvsborgs län på två valkretsar. Inom Älvsborgs län håller ortsbefolkningen starkt på fortsatt uppdelning i två sällskap, och hava dessa båda vunnit stor anslutning, samt utan tvivel fört lantbrukshushållningen framåt inom länet, helt säkert med större kraft och framgång än om länets vidsträckta områden tillhört ett sällskap. Även länets egnahemsrörelse arbetar helt säkert bäst som nu genom 2 hushållningssällskap. Personal och ortskännedomen komma då bättre till sin rätt. Även bör framhållas att länets jordbruk är mycket uppdelat. Brukningsdelarnas antal uppgå till 32,526. Intet län i vårt land har så stor jordbrukarebefolkning. En sammanslagning av länets båda sällskap skulle icke bidra till lantbrukshushållningens främjande, något som uppgives vara det främsta målet för den föreslagna omorganisationen.

Departementschefen har vidtagit en genomgripande omarbetning av de sakkunnigas förslag i uppenbar avsikt att tillmötesgå framställda anmärkningar och möjliggöra bättre anpassning efter bestående förhållanden. Det synes oss då varit följdriktigt, om departementschefen även tagit avstånd från de sakkunnigas förslag i förstnämnda avseende och även beträffande den främsta av alla frågorna, nämligen sällskapens omfattning, tagit hänsyn till bestående förhållanden. Framhållas bör, att departementschefen härutinnan företräder en annan uppfattning än lantbruksstyrelsen, som i sitt förslag till fördelning av framtida anslag till hushållningssällskapen tydligen utgått från att samtliga nu förefintliga 26 hushållningssällskap jämväl framdeles skulle bestå.

Även om frågan om anslag till sällskapen har ett nära samband med omorganisationsfrågan, är det ingalunda lämpligt eller nödvändigt, att riksdagen *nu* binder sina händer för framtiden i anslagsfrågan, som ej blir aktuell förr än vid 1924 års riksdag. Vi tillåta oss framhålla, att det av lantbruksstyrelsen framlagda förslaget till framtida fördelning

av det allmänna anslaget till hushållningssällskapen innehåller synnerligen genomgripande förändringar av nu gällande fördelningsgrunder, och att *alla* dessa grunder böra prövas och fastställas *samtidigt* och först sedan frågorna blivit utredda, därest full överblick skall erhållas om konsekvenserna.

På anförda skäl hemställa vi,

att riksdagen icke för närvarande måtte taga ställning till frågorna om grunderna för fördelning av framtida allmänna anslag till hushållningssällskapen och av eventuellt anslag för bidrag till avlönande av sekreterarna i sällskapen.

Stockholm den 28 mars 1922.

Anders Hanson,
Trollhättan.

S. E. Ljungkvist.

K. A. Ryberg.

And. Lindgren.

A. Danielsson.

O. Silfverschiöld.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

C. P. Olsson.

Edvin Leffler.

S. A. Larsson.

Axel Andersson.

